

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Psychologia kliniczna dorosłych
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Adult clinical psychology
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite studia magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Psychologia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Dorota Mącik, prof. KUL
---	---------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	VII	6
konwersatorium			
ćwiczenia	15	VII	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Znajomość przedmiotu badań psychologii klinicznej, podstawowych kryteriów różnicowania normy i patologii. Wiedza na temat specyfiki oraz uwarunkowań zaburzeń zdrowia psychicznego i zaburzeń behawioralnych w relacji do okresu rozwojowego. Znajomość metod wykorzystywanych w badaniach klinicznych, sposobu opracowania diagnozy klinicznej z uwzględnieniem mocnych i słabych stron osoby badanej.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Przedstawienie szerokiego spektrum problemów psychologicznych i klinicznych człowieka w średniej i późnej dorosłości
Ukazanie specyfiki i rodzaju zaburzeń zdrowia psychicznego i somatycznego (czynniki ryzyka zaburzeń i czynników ochronnych, etiologii, obrazu klinicznego, diagnostyki psychologicznej oraz możliwości wsparcia

Uwrażliwienie na problemy natury etycznej związane z diagnozą kliniczną i wsparciem psychologicznym.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę dotyczącą szerokiego spektrum problemów psychologicznych i klinicznych okresu średniej i późnej dorosłości	K_W01
W_02	Posiada wiedzę i rozumie terminologię używaną na gruncie psychologii klinicznej, zna najważniejsze etapy jej współczesne główne nurty i koncepcje.	K_W02
W_03	Posiada wiedzę na temat specyfiki zaburzeń psychicznych i chorób somatycznych, procesów neurodegeneracyjnych a także ich skutków bezpośrednich i odległych u osób w średniej i późnej dorosłości.	K_W11
W_04	Zna etapy, zasady, narzędzia wykorzystywane w procesie diagnozy klinicznej dotyczącej oceny stanu psychicznego, emocji, funkcji poznawczych, relacji społecznych jakości życia osób przewlekle chorych, ujawniających cechu zespołów otępiennych.	K_W13
W_05	Zna i rozumie zasady etyki prowadzenia badań klinicznych w tym stosowania narzędzi diagnostycznych o sprawdzonych wartościach psychometrycznych	K_W14
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Ma umiejętność obserwacji zaburzeń u osób w okresie średniej i późnej dorosłości (choroby psychiczne, zaburzenia psychiczne w przebiegu przewlekłych chorób somatycznych, zespoły otępienne), ich oceny w badaniu klinicznym oraz analizy (z uwzględnieniem współczesnych systemów klasyfikacji zaburzeń – DSM. ICD)	K_U01
U_02	Posiada umiejętność opracowania diagnozy klinicznej dotyczącej, procesów poznawczych, emocjonalnych, motywacyjnych, relacji społecznych z uwzględnieniem do zmian (rozwojowych i patologicznych) związanych z wiekiem	K_U07
U_03	Stosuje się do norm etycznych w procesie diagnostycznym oraz wsparcia psychologicznego	K_U11
U_04	Potrafi kompetentnie posługiwać się testami oraz innymi technikami badań psychologicznych z poszanowaniem aspektów prawnych i etycznych	K_U12
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		

K_01	Jest gotów do przyjęcia krytycznej postawy wobec stosowanych metod badawczych i uzyskanych dzięki nim wyników, a także wobec różnych poglądów i praktyk w psychologii	K_K01
K_02	Ma szacunek dla godności człowieka – niezależnie od typu choroby przewlekłej i związanej z nią niepełnosprawności. W badaniach klinicznych potrafi zachować cierpliwość i wyrozumiałość.	K_K04
K_03	Wykazuje się wrażliwością na codzienne problemy osób chorych, rozumie ich postawy wobec życia ze względu na długotrwałe cierpienie związane z chorobą, potrzebę samodzielności i niezależności mimo uciążliwych objawów chorobowych.	K_K05
K_04	Umie wskazać właściwy sposób wsparcia o charakterze psychologicznym (interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna, poradnictwo psychologiczne) a także konsultacja specjalistyczna w odniesieniu do różnych grup chorych.	K_K06
K_05	Jest zdolny do identyfikacji i analizy dylematów etycznych związanych z podejmowaniem konkretnych działań i interwencji psychologicznych wobec osób dorosłych z różnymi typami zaburzeń zdrowia psychicznego i somatycznego	K_K010

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Treści programowe przedmiotu

Przedmiot realizowany jest w ramach wykładów i ćwiczeń. Na wykładach poruszane są głównie tematyczne aspekty psychosomatyki. Natomiast ćwiczenia dotyczą praktycznych aspektów diagnozowania i rozumienia pacjenta na podstawie złożonych opisów przypadków, uwzględniających choroby psychosomatyczne oraz inne zaburzenia z obszarów psychopatologii człowieka dorosłego (m.in. zaburzenia osobowości, nastroju, lękowe, odżywiania, adaptacyjne).

Tematyka wykładów:

1. Zdrowie i choroba – podstawowe wymiary, specyfika zaburzeń w relacji do wieku, podstawowe kwestie dotyczące zmian normatywnych (patologicznych) w okresie średniej i późnej dorosłości.
2. Problemy psychologiczne w chorobach somatycznych (związek stresu i osobowości z chorobami somatycznymi i zaburzeniami psychicznymi).
3. Psychologiczne aspekty w chorobach układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, choroba zawałowa, następstwa bezpośrednie i odległe, cechy osobowości, jakość życia osób chorych, różnicowanie z zespołami zaburzeń emocjonalnych, lękowych, nastroju)
4. Problemy psychologiczne w chorobach endokrynnych (cukrzyca, choroby tarczycy) - obraz kliniczny, problemy emocjonalne, poznawcze, relacyjne, skutki bezpośrednie i odległe.
5. Problemy psychologiczne w chorobach dermatologicznych (łuszczyca, bielactwo, atopowe zapalenie skóry) – jakość życia osób chorych.

6. Problemy psychologiczne w chorobach nowotworowych dotyczących różnych układów i narządów
7. Choroby związane z wiekiem (choroby neurodegeneracyjne, choroby narządu wzroku, słuchu).

Tematyka ćwiczeń

W oparciu o analizę przypadków klinicznych na ćwiczeniach podejmuje się następujące zagadnienia:

1. Identyfikacja objawów somatycznych i psychicznych i odniesienie ich do kategorii diagnostycznych
2. Analiza mechanizmów łączących objawy somatyczne z problemami psychicznymi
3. Analiza historii życiowej pacjenta oraz rozwoju zaburzenia – mechanizm zwrotnego sprzężenia pomiędzy objawem – i jakością funkcjonowania
4. Uwzględnienie znaczenia mechanizmu w proponowanych kierunkach oddziaływań.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	<p>Wykład konwencjonalny</p> <p>Analiza przypadków klinicznych dostosowanych do treści wykładu.</p> <p>Przekazywanie określonych treści kształcenia w postaci wypowiedzi ciągłej, usystematyzowanej, w przystępnej formie, z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy i możliwością dyskusji</p>	<p>Egzamin pisemny - testowy/</p> <p>Możliwość zdawania egzaminu ustnego dla chętnych.</p>	<p>Karta egzaminacyjna, arkusze odpowiedzi testowych</p>
K_W02	<p>Wykład konwencjonalny</p> <p>Analiza przypadków klinicznych dostosowanych do treści wykładu.</p> <p>Przekazywanie określonych treści kształcenia w postaci wypowiedzi ciągłej, usystematyzowanej, w przystępnej formie, z wykorzystaniem</p>	<p>Egzamin pisemny - testowy/</p> <p>Możliwość zdawania egzaminu ustnego dla chętnych.</p>	<p>Karta egzaminacyjna, arkusze odpowiedzi testowych</p>

	multimedialnych technik przekazu wiedzy i możliwością dyskusji		
K_W11	<p>Wykład konwencjonalny</p> <p>Analiza przypadków klinicznych dostosowanych do treści wykładu.</p> <p>Przekazywanie określonych treści kształcenia w postaci wypowiedzi ciągłej, usystematyzowanej, w przystępnej formie, z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy i możliwością dyskusji</p>	<p>Egzamin pisemny - testowy/</p> <p>Możliwość zdawania egzaminu ustnego dla chętnych .</p>	Karta egzaminacyjna, arkusze odpowiedzi testowych
K_W13	<p>Wykład konwencjonalny</p> <p>Analiza przypadków klinicznych dostosowanych do treści wykładu.</p> <p>Przekazywanie określonych treści kształcenia w postaci wypowiedzi ciągłej, usystematyzowanej, w przystępnej formie, z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy i możliwością dyskusji</p>	<p>Egzamin pisemny - testowy/</p> <p>Możliwość zdawania egzaminu ustnego dla chętnych.</p>	Karta egzaminacyjna, arkusze odpowiedzi testowych
K_W14	<p>Wykład konwencjonalny</p> <p>Analiza przypadków klinicznych dostosowanych do treści wykładu.</p> <p>Przekazywanie określonych treści kształcenia w postaci wypowiedzi ciągłej, usystematyzowanej, w przystępnej formie, z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy i możliwością dyskusji</p>	<p>Egzamin pisemny - testowy/</p> <p>Możliwość zdawania egzaminu ustnego dla chętnych .</p>	Karta egzaminacyjna, arkusze odpowiedzi testowych

UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia praktyczne, dyskusja, studium przypadku.	Obserwacja umiejętności doboru metod diagnostycznych, prowadzenia badań klinicznych, analizy wyników badań i określenia metod wsparcia psychologicznego na podstawie studium przypadku	Kolokwium zaliczeniowe ustne / pisemne polegające na opracowaniu przypadków klinicznych.
K_U07	Ćwiczenia praktyczne, dyskusja, studium przypadku.	Obserwacja umiejętności doboru metod diagnostycznych, prowadzenia badań klinicznych, analizy wyników badań i określenia metod wsparcia psychologicznego na podstawie studium przypadku	Kolokwium zaliczeniowe ustne / pisemne polegające na opracowaniu przypadków klinicznych.
K_U11	Ćwiczenia praktyczne, dyskusja, studium przypadku.	Obserwacja umiejętności doboru metod diagnostycznych, prowadzenia badań klinicznych, analizy wyników badań i określenia metod wsparcia psychologicznego na podstawie studium przypadku	Kolokwium zaliczeniowe ustne / pisemne polegające na opracowaniu przypadków klinicznych.
K_U12	Ćwiczenia praktyczne, dyskusja, studium przypadku.	Obserwacja umiejętności doboru metod diagnostycznych, prowadzenia badań klinicznych, analizy wyników badań i określenia metod wsparcia psychologicznego na podstawie studium przypadku	Kolokwium zaliczeniowe ustne / pisemne polegające na opracowaniu przypadków klinicznych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Ćwiczenia	Studenci samodzielnie interpretują i analizują opisy przypadków w celu określenia przyczyn występowania jakiegoś problemu klinicznego, jego przebiegu i skutków.	Kolokwium zaliczeniowe.
K_KO4	Ćwiczenia	Studenci samodzielnie interpretują i analizują opisy przypadków w celu określenia przyczyn występowania jakiegoś	Kolokwium zaliczeniowe.

		problemu klinicznego, jego przebiegu i skutków.	
K_K05	Ćwiczenia	Studenci samodzielnie interpretują i analizują opisy przypadków w celu określenia przyczyn występowania jakiegoś problemu klinicznego, jego przebiegu i skutków.	Kolokwium zaliczeniowe.
K_K06	Ćwiczenia	Studenci samodzielnie interpretują i analizują opisy przypadków w celu określenia przyczyn występowania jakiegoś problemu klinicznego, jego przebiegu i skutków.	Kolokwium zaliczeniowe.
K_K010	Ćwiczenia	Studenci uwzględniają zasady poszanowania etyki zawodowej w opracowywaniu sposobu pracy z pacjentem na podstawie przedstawionych opisów przypadków.	Kolokwium zaliczeniowe.

VI. Kryteria oceny, wagi...

Metoda weryfikacji – egzamin testowy (wykład)/ kolokwium zaliczeniowe (ćwiczenia)

Kryteria oceny:

- ✓ Ocena bardzo dobra – 91% – 100%
- ✓ Ocena dobra – 71% - 90%
- ✓ Ocena dostateczna – 51% - 70%
- ✓ Ocena niedostateczna – równe lub mniejsze 50

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	120

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Butcher J.M., Hooley J.M., Mineka S. (2017). <i>Psychologia zaburzeń. DSM-5</i> . (Rozdziały: 5 i 8). Sopot. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Cierpiałkowska L., Sęk H. (2016). (red.). *Psychologia kliniczna*. Część IV. Psychologia zaburzeń psychicznych człowieka dorosłego. (Rozdziały: 15, 16, 17). Warszawa. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Oltmanns, T., Martin, M. (2022). *Psychologia kliniczna w opisach przypadków*. Tom 1 i 2. Gdańsk: Via Medica.

Seligman M., Walker E., Rosenhan D. (2017). *Psychopatologia*. Rozdziały: 11 i 12. Poznań. Zys i S-ka Wydawnictwo.

Studen S., Janowski K. (2002). Schorzenia psychodermatologiczne. *Przegląd Dermatologiczny*. 3, 89 (s. 175-183).

Tylka J. (2000). *Psychosomatyka. Wybrane zagadnienia z teorii i praktyki*. Warszawa 2000. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego,

World Health Organization. *Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10*. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne. Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne Vesalius, IPiN.

Wrześniewski K. (2000). Psychologiczne uwarunkowania powstawania i rozwoju chorób somatycznych. W: J. Strelau (red.). *Psychologia. Podręcznik akademicki: Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej* (s.493-512). Gdańsk. GWP.

Literatura uzupełniająca

Cybulski M., Krajewska-Kułak E., Waszkiewicz N., Kędziora-Kornatowska K. (2017).(red.). *Psychogeriatrya*. Warszawa. PZWL.

Heszen I., Sęk H. (2008). *Psychologia zdrowia*. Warszawa. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Heszen-Niejodek I. (2000). (red.). *Jak żyć z chorobą i jak ją pokonać*. Katowice. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Kiljan M. (2020). *Funkcjonowanie osób w starszym wieku*. Warszawa. Difin SA.

Morrison J. (2016). *DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów*. Kraków. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ziarko M. (2014). Zmaganie się ze stresem choroby przewlekłej. (Rozdziały: II, III, IV: s. 31-145). Poznań. Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.